

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)

परीक्षा : मे - २०२५

सत्र - २

विषय : माहिती तंत्रज्ञानाचे ग्रंथालयातील उपयोजन (मुलभूत) (BL-24-225) /

माहिती तंत्रज्ञानाचे ग्रंथालयातील उपयोजन (BL-23-225)

दिनांक : १०/०५/२०२५

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा

(१०)

१. प्रक्रिया केलेला डेटा म्हणजे ----- होय.
अ) ज्ञान
ब) तथ्य
क) डेटा
ड) माहिती
२. लॉगटेबलच्या सहाय्याने ----- गणितीय क्रिया करता येतात.
अ) बेरीज व वजाबाकी
ब) बेरीज व गुणाकार
क) वजाबाकी व भागाकार
ड) गुणाकार व भागाकार
३. ----- साली ब्लेस पास्कलने यांत्रिक कॅलक्युलेटरचा शोध लावला.
अ) १६४२
ब) १६२०
क) १६५०
ड) १६३०
४. संगणकाचा ----- प्रकार आहे.
अ) मेनफ्रेम
ब) मिनी
क) मायक्रो
ड) वरील सर्व
५. स्लिम आज्ञावलीचा वापर ----- पासून ग्रंथालयामध्ये केला जातो.
अ) १९८२
ब) १९८६
क) १९८०
ड) १९८८
६. आर.एफ.आय.डी. ही संकल्पना सर्वप्रथम ----- ग्रंथालयात सुरू करण्यात आली.
अ) जे. आर. डी. टाटा मेमोरियल ग्रंथालय
ब) जयकर ग्रंथालय
क) दिल्ली पब्लिक लायब्ररी
ड) राष्ट्रीय ग्रंथालय
७. ----- टोपोलॉजी मध्ये संदेशवहन एकाच दिशेने होते.
अ) लूप
ब) हायब्रिड
क) ट्री
ड) रिंग
८. कॉलम हा सेलचा ----- गट आहे.
अ) आडवा
ब) उभा
क) तिरका
ड) यापैकी नाही
९. LAN चे पूर्ण रूप ----- आहे.
अ) Limited Area Network
ब) Logical Area Network
क) Local Area Network
ड) Large Area Network
१०. Computer हा इंग्रजीतील शब्द ----- या शब्दापासून आला आहे.
अ) Comp
ब) Compu
क) Comput
ड) Compute

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. संगणक स्मृती संकल्पना स्पष्ट करा.
 २. डेटा, माहिती व ज्ञान संकल्पना स्पष्ट करा.
 ३. बारकोड म्हणजे काय ? ग्रंथालयात बारकोडचा वापर स्पष्ट करा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. ग्रंथालय व्यवस्थापन आज्ञावली स्पष्ट करा.
 २. टोपोलॉजीवर आधारित नेटवर्कचे प्रकार विशद करा.
 ३. संगणकाचा इतिहास याबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. ग्रंथालय संगणकीकरण संकल्पना
 २. अंकीय ग्रंथालयाची आवश्यकता
 ३. डेटाबेस

English Translation

Information Technology in Library it's application (Basic) (BL-24-225) /

Information Technology in Library it's application (BL-23-225)

- Q. 1 Choose the correct option** (10)
1. Processed data is -----.

a) Knowledge	b) Fact
c) Data	d) Information

 2. With the help of log table, ----- mathematical operations can be performed.

a) Addition and subtraction	b) Addition and multiplication
c) Subtraction and division	d) Multiplication and division

 3. In -----, Blaise Pascal invented the mechanical calculator.

a) 1642	b) 1620
c) 1650	d) 1630

 4. The type of computer is -----.

a) Mainframe	b) Mini
c) Micro	d) All of the above

 5. SLIM software is used in libraries since -----.

a) 1982	b) 1986
c) 1980	d) 1988

 6. The concept of R. F. I. D. was first introduced in ----- library.

a) J. R. D. Tata Memorial Library	b) Jayakar Library
c) Delhi Public Library	d) National Library

 7. In ----- topology, communication is in one direction.

a) Loop	b) Hybrid
c) Tree	d) Ring

 8. Column is a ----- group of cells.

a) Horizontal	b) Vertical
c) Diagonal	d) None of these

 9. The full form of LAN is -----.

a) Limited Area Network	b) Logical Area Network
c) Local Area Network	d) Large Area Network

 10. The word Computer in English is derived from the word -----.

a) Comp	b) Compu
c) Comput	d) Compute

- Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)**
1. Explain the concept of computer memory.
 2. Explain the concepts of data, information and knowledge.
 3. What is a barcode? Explain the use of barcode in libraries.
- Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)**
1. Explain the library management software.
 2. Explain the types of networks based on topology.
 3. Write detailed information about the history of computers.
- Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)**
1. Library Computerization Concept
 2. Need for Digital Library
 3. Database
-